

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Opinio Almaini, & recentiorum. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Conclusio est, *Deus non solum cognoscit infinita possibilia, sed etiam futura: cuius doctrinam sequenti disp. examinabimus.*

DISPVT. LXIII.

An Deus cognoscat actu infinita, non solum possibilia, sed etiam futura.

Opinio Almaini, & recentiorum. cap. 1.

Sententia opposita probabilior. cap. 2.

Respondetur argumentis prioris sententiae. cap. 3.

CAPVT I.

Opinio Almaini, & recentiorum.

I
Quid sit
apud omnes
certum.

Durand.
Almain.
Opinio quo-
rundam.

Probatur
primo.

Secundo.

Tertio.

S. Thom.
testimonium.

OMnibus Scholasticis certissimum est, possibilia omnia, futura à Deo cognosci, tametsi ex Scholasticis nonnulli arbitrentur, non omnia, adhuc futura, si comprehendas cogitationes futuras, & operationes omnes, à Christi anima cognosci: de quo in 3. p. q. 10. art. 3. dicemus. An vero Deus, dum omnia simul possibilia, & futura intelligit, infinita actu cognoscat, inter Scholasticos magna questionis est. Ex quibus *Durand.* in 1. d. 39. q. 2. & *Almain.* in 3. d. 14. q. 1. post prim. conclus. quos multi ex recentioribus sequuntur, tametsi dicant, Christi animam cognoscere non solum omnes futuras substantias, & individua earum, sed etiam omnes cogitationes, & operationes hominum, & Angelorum in æternum futuras: affirmant nihilominus, non cognoscere infinitum actu, quod Logici categorematice infinitum appellant; sed infinitum in potentia, quod infinitum syncategorematice vocant: atque idem de ipsa deitate dicere debent, ab ea nimirum non cognosci infinitum actu. Cumque hanc opinionem nullus alius ex antiquis Scripturibus sequatur, nunc in scholis recentioribus Theologis plausibilis admodum est, non tantum, cum de scientia animæ Christi, sed etiam cum de scientia ipsius deitatis loquuntur. Eam vero probant hoc modo, primo, eodem modo res cognoscuntur, quæ sunt, futura autem sunt infinita in potentia, & non actu infinita: de his enim dicere possumus, non sunt tot futura, quin plures esse possint, quæ videtur definitio infiniti in potentia: ergo Deus solum cognoscit infinitum in potentia. Secundo si Deus cognosceret res possibiles aut futuras actu infinitas, ab eo fieri posset infinitum actu, quod videtur absurdum. Tertio de scientia visionis, tam de Christo, quam de Deo, probatur, non posse cognosci infinita actu, quoniam hæc scientia tantum est futurorum. nunquam autem erunt futura infinita actu, sed tantum in potentia, ergo Deus, aut anima Christi hoc modo non cognoscat infinita actu, sed infinita in potentia, id quod de anima Christi videtur tradidisse *S. Thom.* 3. p. q. 10. art. 3. cum asserit, animam Christi ea scientia, quæ respicit ens in actu, non cognoscere infinita, etiam si accipiantur secundum quodcunque tempus: ex quo concedere videtur, hæc scientia solum sciri ab anima Christi infinita in potentia.

CAPVT II.

Sententia opposita probabilior.

Inter antiquiores Scholasticos non video de hac re ullam esse controuersiam, sed quotquot huius questionis meminerunt, plane asserunt, Deum cognoscere infinita, tam rerum possibi-

lium, quam futurarum. *Opinio est S. Thom.* in hoc art. 12. & *Caetan.* ibidem. & *contra gen.* c. 69. & *Forer.* *Caetan.* ibid. præsertim circa finem. *Bonau.* in 1. d. 39. art. 1. q. 3. in *terrar.* solut. argumentorum, *Ricard.* art. 1. q. 2. *V. Valdens.* loco *Bonau.* inferius citando; qui, nulla facta distinctione, abcolu- *Ricard.* te docent, Deum cognoscere infinitam multitudi- *V. Valdens.* nem, in qua nec est prima, nec vltima: quare frustra distinguunt Doctores prioris sententiae, & solum Deo concedunt cognitionem infinitæ multitudinis in potentia. Quod vt intelligamus, & nostram sententiam melius explicemus, duo notanda sunt.

Primum, obseruanda plurimum est doctrina *Observatio* *Aristot.* 3. physico. cap. 6. qui duo generis infiniti, *Primo.* assignat, alterum infiniti in potentia, alterum in actu, quam differentiam auctores prioris sententiae confundere plane videntur. Inquit itaque *Arist.* infinitum in potentia, quod putat esse in rerum natura, tale esse, vt nunquam euadat actu infinitum; sed esse sicut Ludum Olympicum, & dici: talis inquam natura, quod partim fiat, & partim fieri possit; sic enim rei, quæ fir. & actu quidem finita est, quia illud, quod actu illius est, finitum est, fieri potest additamentum sine termino, si illius naturam solum attendamus: veluti ludo Olympico, & diei, quæ reuera finita sunt, addi potest aliquid sine termino: definit igitur *Arist.* infinitum in potentia his verbis. *Vt semper aliud, atque aliud sumatur, & id quod sumitur siquidem finitum, at aliud, atque aliud semper, ac si dicat, infinitum in potentia est illud, cuius id, quod actu est, finitum est, quod significauit illis verbis, Et id quod sumitur, siquidem finitum: sed illud, quod addi potest, sit in potentia, potentia quæ ex *Aristot.* quod de notauit illis verbis, Et aliud, atque aliud semper, hoc est, semper superest addendum; sed nondum acceptum, & coniunctum sit multitudi: quocirca *Aristot.* eo capite plane concedit, infinitum in potentia esse nunc in rerum natura, ips enim res, quæ sunt actu in multitudine finita, vt hominibus, lapidibus, &c. addi possunt plures in infinitum, aut generatione, aut diuisione continui, qui tamen actu non sunt: nam si illa, quæ addi possunt in infinitum, actu essent, & sine termino addi possent, esset sane infinita multitudo actu, vltimum patebit.*

Denique eodem cap. *Arist.* adducit illam definitionem, Cuius nihil est extra, quam quidam putabant esse infiniti, & inquit, eam esse definitionem non infiniti, sed perfecti: est enim perfecti de ac si dicamus, Cui nihil deest, & subiungit definitionem infiniti his verbis, Cuius aliquid semper extra, hoc est, cui semper addi potest aliud: & hanc putat esse definitionem infiniti in potentia: illud enim, quod est extra, debet esse in potentia, non actu coniunctum multitudini, alioqui esset iam actu infinitum.

Est igitur infinitum in actu, quod *Arist.* eo cap. *Aristot.* ab infinito in potentia distinxit, & dixit, non esse *infinitum in actu.* in rerum natura, saltem in rebus corporeis, sicut de infinito in potentia dixerat, multitudo rerum, quæ simul sunt, in qua non potest prima, & vltima accipi, aut assignari. Alter vero ego quidem non video, quomodo hæc duo infinita distinguantur possint. Nam si infinitum in potentia dicatur illud, cuius accipientibus aliquid semper restat accipiendum, vt quidam asserunt, & illud, quod superest accipiendum sit actu in ipsa multitudine, vt solum superesse dicatur accipiendum numeratione per intellectum; certe hoc modo nullum erit infinitum